

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (research and development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา 2) สร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จากประชาชนในชุมชนอำเภอด่านมะขามเตี้ย จำนวน 385 คน และมีการสนทนากลุ่มกับครู บุคลากรและวิทยากรสอนเสริมด้านยาเสพติด ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 11 คน ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลการสอบถามที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบฉบับร่าง และตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยทำการประเมินสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหลังใช้รูปแบบของผู้เรียนในสถานศึกษาของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 190 คน พร้อมทั้งสอบถามความพึงพอใจ ของครู บุคลากรและวิทยากรสอนเสริมด้านยาเสพติดที่มีต่อรูปแบบ จำนวน 42 คน และระยะที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยการประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนอำเภอด่านมะขามเตี้ย มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุข ในสถานศึกษาที่น่าเสนอ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.43) เป็นไปตามสมมติฐาน การวิจัยในระยะที่ 1 ส่วนผลสรุปจากการสนทนากลุ่มของครู บุคลากรและวิทยากรยาเสพติด พบว่า แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาควรเริ่มต้นตั้งแต่งานบริหาร ด้วยการกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของ ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี และควรขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้ง 24 แห่ง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้การ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมไปถึงชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษาด้วย และ ยืนยันคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เป็นตัวชี้วัดเพื่อแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะของผู้เรียนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด 4 ด้าน คือ สมรรถนะด้านวิชาการ ด้านสุขภาพ ด้านทักษะชีวิต และด้านอาชีพ โดยนำเสนอแนวคิดที่ครอบคลุมและชัดเจน สามารถจัดกิจกรรมรองรับได้

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อ การป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) องค์ประกอบด้าน โครงสร้าง ได้แก่ (1) หลักการ : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิด วิเคราะห์ เป็นโครงสร้างทางความคิดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา โดยดำเนินการอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบต่อเนื่อง บน พื้นฐานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นที่สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการ สมรรถนะ และคุณลักษณะ สำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (2) วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บน พื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ คือ กระบวนการ RSTNE Model มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียม ความพร้อม (Readiness Preparation) ขั้นที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ขั้นที่ 3 การนำแผนงานไปปฏิบัติ (Taking Action) ขั้นที่ 4 การสร้างภาคีเครือข่าย (Networking) ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluating) และ 3) องค์ประกอบด้านปัจจัยสนับสนุนที่ต้องได้รับความร่วมมือจาก ผู้บริหาร ครู และสถานศึกษา โดยรูปแบบมีประสิทธิภาพด้านความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ด้านความเป็นไปได้ และด้านความสอดคล้องของรูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์คุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยในระยะที่ 2

3. ผู้เรียนในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข หลังการใช้รูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.36) และผ่านเกณฑ์คุณภาพตามที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.51$ และ S.D. < 1) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยในระยะที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมี สมรรถนะอยู่ในระดับสูง และผ่านเกณฑ์คุณภาพทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.56) สมรรถนะด้านทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.45)

สมรรถนะด้านวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.52) และสมรรถนะด้านอาชีพ ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.39) และความพึงพอใจของครู/บุคลากรและวิทยากรยาเสพติด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.30) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยในระยะที่ 3 เช่นกัน

4. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.44) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยในระยะที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านผลผลิต ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.42) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.45) ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.44) และด้านปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยพื้นฐาน ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.45)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา พบว่า ประชาชนอำเภอด่านมะขามเตี้ย มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาที่นำเสนอ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนผลสรุปจากการสนทนากลุ่มของครู บุคลากรและวิทยากรยาเสพติด พบว่า แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาควรเริ่มต้นตั้งแต่องานบริหารด้วยการกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี และควรขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทั้ง 24 แห่ง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมไปถึงชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษาด้วย และยืนยันคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เป็นตัวชี้วัดเพื่อแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะของผู้เรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4 ด้าน คือ สมรรถนะด้านวิชาการ ด้านสุขภาวะ ด้านทักษะชีวิต และด้านอาชีพ โดยนำเสนอแนวคิดที่ครอบคลุมและชัดเจน สามารถจัดกิจกรรมรองรับได้ ผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการวิจัยและพัฒนา ดังที่ณัฐดี วังสินธ์ (2555, น. 136 – 137) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา อาจเริ่มด้วยระบบของการวิเคราะห์สภาพปัญหาให้

ชัดเจน แล้วเข้าสู่ระยะของการพัฒนาทางเลือก หรือวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งระยะของการพัฒนาทางเลือกจะมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับการวิจัยโดยทั่วไป แต่เป็นการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมให้ได้มาตรฐานก่อนที่จะทำการทดลองใช้ในสภาพจริง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม โดยทั่วไปการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจะมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนั้นขั้นตอนแรกของกระบวนการวิจัยและพัฒนาจึง ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับวโร เพ็งสวัสดิ์ (2552, น. 3 – 4) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนแรก คือ การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ใช้ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยพบกรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ สมรรถนะด้านวิชาการ สมรรถนะด้านสุขภาวะ สมรรถนะด้านทักษะชีวิต และสมรรถนะด้านอาชีพ ผลวิจัยที่ได้สอดคล้องกับฉัตรชัย ตั้งศรีทอง (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ที่มีระดับการปฏิบัติค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรายด้านและต้องนำมากำหนดกรอบแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รวม 32 ประเด็นการพัฒนา

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) องค์ประกอบด้านโครงสร้าง ได้แก่ (1) หลักการ : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ เป็นโครงสร้างทางความคิดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข ในสถานศึกษา โดยดำเนินการอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบต่อเนื่องบนพื้นฐานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นที่สัมฤทธิ์ผลการบริหารจัดการ สมรรถนะ และคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (2) วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ คือ กระบวนการ RSTNE Model มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Readiness Preparation) ขั้นที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ขั้นที่ 3 การนำแผนงานไป

ปฏิบัติ (Taking Action) ขั้นที่ 4 การสร้างภาคีเครือข่าย (Networking) ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluating) และ 3) องค์ประกอบด้านปัจจัยสนับสนุนที่ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และสถานศึกษา โดยรูปแบบมีประสิทธิภาพด้านความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ด้านความเป็นไปได้ และด้านความสอดคล้องของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาเอกสารแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และนำหลักการต่าง ๆ มาสังเคราะห์พัฒนารูปแบบ พร้อมทั้งได้รับการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญ ดังที่คีฟส์ (Keeves., 1988, p. 52) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนารูปแบบไว้ 2 ขั้นตอน คือ การสร้างรูปแบบ และการพัฒนารูปแบบ โดยมีกระบวนการพัฒนา คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการ และข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2) การสร้างรูปแบบขั้นต้น ด้วยการจัดทำร่างรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และข้อสรุปที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3) การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบ ด้วยการพัฒนาความสอดคล้อง ความเหมาะสม ของรูปแบบและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนารูปแบบที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับวโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, น. 9 – 11) ที่ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งขั้นตอนการสร้าง หรือพัฒนารูปแบบนั้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ส่วนขั้นตอนการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบถึงอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปร ที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในกระบวนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้รูปแบบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ และผลการตรวจสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญจึงผ่านเกณฑ์คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับมานวิกา ทองเปลว (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัด

ราชบุรี พบว่า 1) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี ใช้ชื่อว่า “SPIRNE Model” มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการดำเนินการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning : S) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำตามแผน (Providing Information : P) ขั้นที่ 3 การดำเนินงานตามแผน (Implement Doing : I) ขั้นที่ 4 การสนับสนุนในการปฏิบัติงานและการสร้างเครือข่าย (Reinforcing and Networking : RN) และขั้นที่ 5 การติดตาม และประเมินผล (Evaluating : E) และ (4) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ รูปแบบการนิเทศมีค่าความสอดคล้องเชิงโครงสร้าง กระบวนการ ความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี และความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุข หลังการใช้รูปแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และผ่านเกณฑ์คุณภาพตามที่กำหนด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง และผ่านเกณฑ์คุณภาพทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านสุขภาวะ สมรรถนะด้านทักษะชีวิต สมรรถนะด้านวิชาการ และสมรรถนะด้านอาชีพ และความพึงพอใจของครู/บุคลากรและวิทยากรยาเสพติด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานของรูปแบบที่คำนึงถึงการวางแผนกลยุทธ์ที่มีการศึกษาสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน (SWOT Analysis) เป็นสำคัญ ทำให้สามารถดำเนินงานบรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยการวางแผนกลยุทธ์ครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของกลิกแมน กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon, 2010, p. 228 - 230) ที่กล่าวว่าการวางแผนกลยุทธ์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการปฏิบัติตามแผนที่อาจมีผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร และภายนอกองค์กร ซึ่งผู้บริหารไม่สามารถที่จะทำนายคาดการณ์ได้เลยว่าจะมีอะไรมากระทบการดำเนินการตามแผนหรือไม่ในอนาคต โดยเฉพาะในยุคของการเปลี่ยนแปลง มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ไว้ แต่สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปรัชญาขององค์กร (Identify Common Beliefs) เป็นขั้นตอนแรกของการวางแผน กลยุทธ์ เป็นขั้นกำหนดความเชื่อหรือปรัชญาขององค์กร คือการสร้างคุณค่า (value) พื้นฐานขององค์กรขึ้น ซึ่งประกอบด้วยจรรยาบรรณการทำงานร่วมกันในองค์กร ข้อตกลงของการทำงานในองค์กรที่สำคัญที่สุดคือจะต้องมีการกำหนดคุณลักษณะของขวัญกำลังใจของการทำงานในองค์กร ดังนั้นข้อความของความเชื่อขององค์กรจะต้องแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการทำงานของคนในองค์กร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (identify the organization's vision) วิสัยทัศน์องค์กรเป็นภาพมุมมองในอนาคตว่าองค์กรของเราจะเป็นอย่างไร โดยหน่วยงานที่เป็นสถานศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถและเจตคติของผู้ที่สำเร็จการศึกษา วิสัยทัศน์ควรจะเน้นไปที่ผลผลิตของสถานศึกษา ไม่ใช่กระบวนการ 3) การกำหนด

พันธกิจ (identify the organization's mission) พันธกิจ คือข้อความสรุปสั้น ๆ ที่แสดงให้เห็นเป้าประสงค์ขององค์กร โดยจะต้องกำหนดจากความเชื่อและวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นหลัก วิสัยทัศน์จะเป็นจุดเน้นและเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ 4) การกำหนดนโยบาย (formulate policies) ในขั้นตอนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการวางแผนกลยุทธ์ นโยบาย กระบวนการวางแผน เนื้อหาประเด็นของแผนกลยุทธ์และกระบวนการนำไปปฏิบัติ ตัวอย่างของนโยบาย เช่น “แผนปฏิบัติการทุกแผนจะต้องมาจากความสนใจสูงสุดของนักเรียน” หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง “ไม่มีหลักสูตรใหม่ใด ๆ หรือแผนการสอนใด ๆ จะกำหนดขึ้นโดยปราศจากข้อตกลงของครูอย่างน้อย 3 ใน 4 ของครูที่ต้องนำหลักสูตรหรือแผนการสอนไปใช้” นโยบายเชิงกลยุทธ์จะเป็นสิ่งที่กำหนดขอบเขตของสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตภายในการกำหนดแผนงานและการเปลี่ยนแปลง 5) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก (conduct external analysis) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและปัจจัยทางเทคโนโลยี โดยการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและคาดการณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตของทั้งห้าองค์ประกอบข้างต้น วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ภายนอกนั้นแท้ที่จริงก็เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกที่อาจกระทบต่อพันธกิจขององค์กร รวมถึงการวิเคราะห์โอกาสจากภายนอกที่จะส่งเสริมให้พันธกิจมีความสำเร็จ ในการพิจารณาอุปสรรคและโอกาสนั้นจะต้องพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบทั้งห้าที่กล่าวไว้แล้ว 6) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (conduct internal analysis) เป็นการตรวจสอบองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของการบริหารโรงเรียน วัฒนธรรม ภาวะผู้นำ ความชำนาญของครู และบุคลากรในโรงเรียน ความผูกพันต่อองค์กร หลักสูตร และวิธีสอน คุณลักษณะของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในขณะที่วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นจะต้องมีการตรวจสอบสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และการคาดการณ์อนาคตไปพร้อม ๆ กันด้วย วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ภายในนั้นเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรที่รองรับพันธกิจองค์กรด้วย 7) การกำหนดวัตถุประสงค์ (state objectives) วัตถุประสงค์เป็นทิศทางของความพยายามขององค์กรเพื่อให้พันธกิจขององค์กรประสบความสำเร็จ หรืออีกนัยหนึ่งหากวัตถุประสงค์ขององค์กรบรรลุตามที่กำหนดไว้ พันธกิจก็จะสำเร็จอย่างแน่นอน เช่นเดียวกับวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ควรจะเน้นไปที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในจำนวนเพียงไม่กี่คนมีความจำเพาะเจาะจงสามารถวัดได้และมีความชัดเจน 8) การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก (develop and analysis alternative strategies) เป็นกระบวนการที่จะทำให้วัตถุประสงค์บรรลุตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ทางเลือกต้องสอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจ และนโยบาย ในขณะที่ทางเลือกนั้นจะพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องกับยุทธศาสตร์โดยรวมที่สัมพันธ์กับอุปสรรคและโอกาสจากภายนอกองค์กร และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ทางเลือกจะต้องสอดคล้องกับภาพในอนาคตของแต่ละยุทธศาสตร์ที่ต้องนำไปดำเนินการและเชื่อมโยงกับหน่วยงานและพันธกิจขององค์กร และ 9) การกำหนดแผนปฏิบัติการ (design action plans) เป็นการนำทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากที่สุดมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้แผนปฏิบัติการจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติจริง ช่วงของการติดตามกำกับ การคาดการณ์ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ภายใน ที่อาจจะกระทบต่อการปฏิบัติการตามแผนจะต้องมีการทบทวนแผนเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์ทางเลือก นอกจากนั้นรูปแบบยังให้ความสำคัญต่อการสร้างภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ได้รับร่วมมือ และช่วยเหลือจากบุคคล

รอบข้าง จึงทำให้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุขมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้สมรรถนะผู้เรียน และความพอใจของผู้เกี่ยวข้องเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ผลการวิจัย สอดคล้องกับมทур พูลสวัสดิ์ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 5 เปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนก่อนทดลองใช้ค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 และความพึงพอใจหลังการทดลองใช้ค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .79 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือผลการดำเนินงานทั้ง 12 โครงการในโรงเรียนเมือง นครศรีธรรมราช ด้านการป้องกัน การค้นหา การเฝ้าระวัง การบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ทำให้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง และนักเรียนมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดจากแนวความคิดของนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนรอบรั้วโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้เป็นผลสำเร็จ

4. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐาน การคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย นำเข้าหรือปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดกรอบการดำเนินงานของรูปแบบนี้ต่อเนื่องในปีการศึกษาต่อไป อีกทั้งยังส่งผล ให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร และวิทยากรสอนเสริมเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดความเชื่อมั่นว่า รูปแบบการ พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ที่ดำเนินการไปแล้วนั้นเหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของ สถานศึกษา และมีวัตถุประสงค์ครอบคลุมตามความคาดหวังของการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำ หลักการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนอง นโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อ ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ เป้าหมายที่ 3 คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาการดูแลและป้องกัน จากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ ซึ่งปัญหายาเสพติดเป็นภัยคุกคามที่นับวันจะทวีความรุนแรงจน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศชาติในอนาคต ทั้งด้านปริมาณที่มากขึ้น และช่วงอายุ ของผู้เกี่ยวข้องที่เริ่มจากอายุน้อยลง นอกจากนั้นการประเมินผลรูปแบบที่ได้ผลลัพธ์ที่ดีครั้งนี้ เนื่องจาก แนวทางการดำเนินงานของรูปแบบเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เพราะยึดกรอบแนวทางที่สอดคล้อง กับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2563, น. 32 – 35) ที่ระบุขั้นตอนการดำเนินการ คือ 1) ขั้นสำรวจ

และวิเคราะห์สถานการณ์ความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการแก้ปัญหาเฉพาะตัวในพื้นที่ โดยศึกษาบริบทของสถานศึกษา ดำเนินการสำรวจสถานการณ์ สภาพแวดล้อม ปัญหาในเขตบริการของสถานศึกษา มีผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเฉพาะตัวในพื้นที่ ดำเนินการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนหรือใช้ข้อมูลจากการแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบความสอดคล้องความต้องการในการแก้ปัญหา และแบ่งกลุ่มเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มใช้ยาเสพติด เป็นต้น และ 2) ชั้นประสานการขับเคลื่อนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการแก้ปัญหาเฉพาะตัว สถานศึกษาต้องมีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อตั้งเป้าหมายและร่วมกันกำหนดทิศทาง ในการดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการแก้ปัญหาเฉพาะตัว ในพื้นที่ดำเนินการคือ (1) ประชุมเพื่อชี้แจงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และองค์กรอื่น ๆ ในชุมชนที่เป็นภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ สถานีตำรวจ เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนักในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น (2) วางแผนการดำเนินการ เพื่อนำแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ไปใช้จัดกิจกรรมในสถานศึกษา (3) ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด โดยจัดกิจกรรมการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดสมรรถนะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านสุขภาพ 3) ด้านทักษะชีวิต 4) ด้านอาชีพ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และ (4) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้ ศูนย์การศึกษาอนุกระบวรและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ได้นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้ จนทำให้ได้รับผลการประเมินที่น่าพอใจผลที่ได้สอดคล้องกับวรรณรักษ์ หงส์ทอง (2562) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ที่มีประสิทธิผล เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผล พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผล เป็นรูปแบบการบริหารด้วยกระบวนการเชิงระบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และมีการประเมินผลสะท้อนผลการพัฒนาในทุกกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยปัจจัยหลัก ได้แก่ การยอมรับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และความสามารถในการบริหารเชิงกลยุทธ์ และปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ บรรยาการการมีส่วนร่วม สภาพสังคม วัฒนธรรม นโยบายต้นสังกัด และเศรษฐกิจทางสังคม ด้านกระบวนการ คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ งานบุคลากร งานวิชาการ งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ส่วนด้านผลผลิตหรือตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ ความสำเร็จของผู้เรียน ครู และบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงที่มีประสิทธิผล มีคุณภาพ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุข โดยภาพรวม หลังใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข อยู่ในระดับสูง ดังนั้นหน่วยที่เกี่ยวข้องควรจะมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารใช้แนวทางของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรีนี้เป็นต้นแบบในการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้ได้รับสัมฤทธิ์ผลที่ดีเช่นเดียวกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและผู้ปฏิบัติงานได้ใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในการปฏิบัติงานของตนเองและสนับสนุนให้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอด้วย

1.3 การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ควรมีขอบเขตและกรอบกำหนดเวลาอย่างชัดเจน และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญร่วมเป็นคณะกรรมการในการตรวจสอบ ประเมินผล ตลอดจนการส่งเสริมการจัดทำสถิติข้อมูลและรายงานสรุปผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ข้อมูลเป็นการพัฒนาและปรับปรุงการรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในการบริหารงานในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน เพื่อจะได้ศึกษาผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกันทุกงาน

2.2 ควรศึกษาการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ ที่ส่งผลต่อการป้องกันปัญหาเสพติดและอบายมุข กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรีและใกล้เคียง